Postin näkemyksiä postilain muutokseen HE 272/2016 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

17.3.2017

Julkinen - Public

Sääntelyn keventämisellä turvataan yleispalvelu

- Esitys postilain muuttamisesta on oikeansuuntainen ja tärkeä uudistus, joka purkaa vanhoja rakenteita ja joustavoittaa yleispalvelua vastaamaan paremmin asiakkaiden nykyisiä tarpeita digitalisaation lisääntyessä.
- Sääntelyn keventäminen edesauttaa tavoitetta, että Posti voi selviytyä yleispalvelun tehtävistä ilman valtion tukea. Postialan tilanne Ruotsissa ja Tanskassa varoittava esimerkki joustavan sääntelyn välttämättömyydestä.
- Kirjeiden, lehtien ja pakettien jakelussa vallitsee nykyisin vapaa ja kireä kilpailu.
- Kilpailutuksen lähtökohtana tulee olla, että kilpailutus alentaa jakelukustannuksia ja yleispalvelulta vaadittava laatutaso säilyy. Aluemäärittely tulee ehdottomasti tehdä hyödyntäen postinumeroalueita.

Posti haluaa jatkaa valiokunnan kanssa keskustelua seuraavista kysymyksistä:

1. **Kilpailutuksen aluemäärittely**
   - Posti ehdottaa mietintöön mainintaa, että aluemäärittely tulee tehdä hyödyntäen postinumeroalueita.
2. **Pakollinen hankintamenettely**
   - Posti ehdottaa, että pakollista hankintamenettelyä koskeva 17 §:n 2 momentti säädetään voimaan kahden vuoden määräajaksi.
3. **Kerrostalojen lokerikkojakelu**
   - Posti ehdottaa, että eduskunta antaa lausuman, jolla hallitus velvoitetaan selvittämään pelastus- ja paloturvallisuuslainsäädännön aiheuttamat esteet ja niiden poistaminen kerrostalojen lokerikkojakeluun liittyen.

4. Osoiterekisterin tietojen hinnoittelu

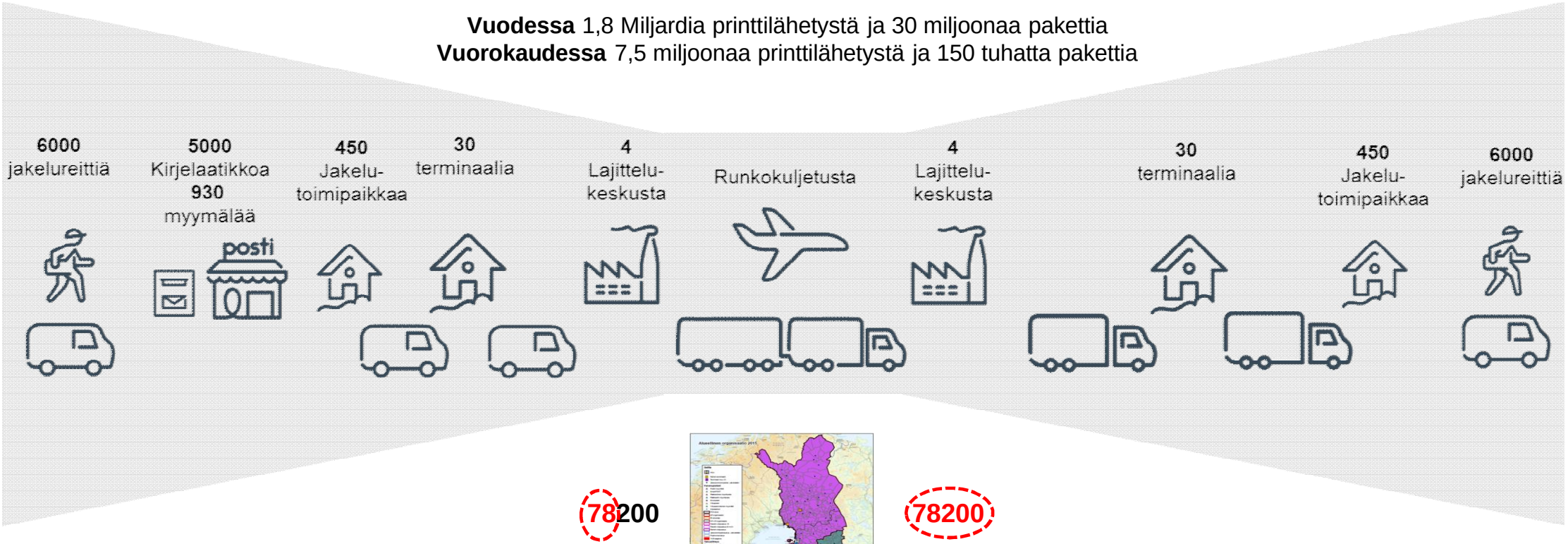
- Posti ehdottaa, että osoitetietojen hintasääntely kohtelee kaikkia postiyrityksiä samalla tavalla ja perustuu jatkossakin kustannusperusteiseen malliin.

1. Kilpailutuksen aluemäärittely

Miten kilpailutuksen aluejako tulisi järjestää?

Lajitteluprosessin ohjaus perustuu postinumeroihin
-Globaalisti kaikkien postien käytössä-

Vuodessa 1,8 Miljardia printtilähetystä ja 30 miljoonaa pakettia
Vuorokaudessa 7,5 miljoonaa printtilähetystä ja 150 tuhatta pakettia

LVM:n malli: Postilaissa määritellyt aluejaot eivät noudata postinumerorajoja

Tässä mallissa aiheutuu arviolta 7M € lisäkustannukset lajitteluprosessissa ja jakelureittien kilpailutukseen ei ohjaudu muita lajiteltavia lähetyksiä kuin yleispalvelukirjeitä.

1. Posti joutuu erottelemaan prosessin alkuvaiheessa yleispalvelukirjeet omaksi erillisprosessiksi. Tämä vaatii ylimääräisen manuaalisen lajitteluvaiheen, josta aiheutuu 3,5 M€ vuosikustannus.
2. Posti joutuu erottelemaan prosessin loppuvaiheessa yleispalvelukirjeet varhaisjakelu-alueisiin ja ei-varhaisjakelu-alueisiin. Tämä vaatii ylimääräisen manuaalisen lajitteluvaiheen, josta aiheutuu 3,5 M€ vuosikustannus.
3. Postin ei kannata ohjata lisääntyvien manuaalisten lajittelukustannusten takia kilpailutettavaksi mitään muita osoitteellisia lähetyksiä kuin lain velvoittamat yleispalvelukirjeet.
4. Yleispalvelukirjeitä on Postin marraskuussa 2016 tekemän auditoinnin mukaan jakelureiteillä keskiarvoisesti 1 yleispalvelukirje 4 kilometrin välein.
5. Lain kirjain kilpailuttamisesta toteutuu, mutta lain henki kilpailun lisääntymisestä ei.
6. Jos kuitenkin kilpailutuksen jälkeen yleispalvelukirjeitä jaettaisiin erillisinä jakelukierroksina, niin se heikentäisi yleistä tuottavuutta entisestään, koska pelkästään yleispalvelukirjeiden irrottaminen Postin jakeluverkosta ei alenna postinjakelukustannuksia.

Postin kehitysehdotus: Postilaissa määritellyt aluejaot noudattavat postinumerorajoja

Lisäkustannuksia ei aiheudu lajitteluprosessissa ja jakelureittien kilpailutukseen on mahdollista ohjata muitakin lajiteltavia lähetyksiä kuin yleispalvelukirjeitä.

1. Ylimääräisiä lajittelukustannuksia ei synny.
2. Mahdollistaa muidenkin osoitteellisten lähetysten kuin yleispalvelukirjeiden ohjaamisen jakelureittien kilpailutukseen .
3. Lain kirjain toteutuisi ja myös lain henki kilpailun lisääntymisestä ja jakeluhintojen alenemisesta toteutuisi.
4. On mahdollista määritellä kilpailutukset niin, ettei synny päällekkäisiä jakelukierroksia, joka mahdollistaa yleisen tuottavuuden paranemisen.
5. Tämä malli on selkeä sekä postin lähettäjille että postinsaajille.
6. Malli edistää digitalisaatiota, kun lajittelu- ja jakeluprosesseja voidaan kehittää automaatiota lisäämällä.

2. Pakollinen hankintamenettely

Postilain 17 §:n 2 momentti voimaan 2 vuoden määräajaksi

- Ehdotettu sääntely on täysin uudenlaista
- Pakollinen hankintamenettely hankintalainsäädännön kynnysarvojen alittavissa hankinnoissa ensimmäistä kertaa millään toimialalla käyttöön
- Sanomalehtien jakelu ei ole aiemmin ollut Viestintäviraston selvitettävänä
- Sanomalehtien varhaisjakelua ei ole määritelty
- Tilattujen sanomalehtien markkina on muuttumassa vauhdilla, tulevaisuuden kehitystä vaikea ennakoida
- Kahden vuoden määräajan jälkeen voidaan nähdä, onko sääntelyllä ollut tavoiteltuja vaikutuksia

3. Kerrostalojen lokerikkojakelu

Postilain 43 §:n 1 momentin muutokseen liittyvä lausuma

- Ehdotettu kerrostalojen lokerikkojakelu myönteinen muutos, vastaa eurooppalaista käytäntöä
- Käytännössä rakennussuojelun ja pelastusturvallisuuden sääntely näyttää muodostuvan lokerikkojen asentamisen esteeksi
- LVM:n, YM:n ja SM:n yhteistyössä selvitettävä ja poistettava pelastus- ja paloturvallisuuslainsäädännön aiheuttamat esteet, jotta kerrostalojen lokerikkojakelu ei jää postilaissa kuolleeksi kirjaimeksi

4. Osoitetietojen hinnoittelun sääntely

Postilain 38 § 4 momentin sääntelyä ei muuteta

- Osoitetietojen hintasääntelyn on kohdeltava kaikkia postiyrityksiä samalla tavalla ja perustua jatkossakin kustannusperusteiseen malliin.
- Postimarkkinoiden kilpailun edistäminen ei saa tapahtua yhden yrityksen eli Postin kustannuksella.

Yhteenveto: Posti haluaa jatkaa valiokunnan kanssa keskustelua seuraavista kysymyksistä

1. **Kilpailutuksen aluemäärittely**
   - Posti ehdottaa mietintöön mainintaa, että aluemäärittely tulee tehdä hyödyntäen postinumeroalueita.
2. **Pakollinen hankintamenettely**
   - Posti ehdottaa, että pakollista hankintamenettelyä koskeva 17 §:n 2 momentti säädetään voimaan kahden vuoden määräajaksi.
3. **Kerrostalojen lokerikkojakelu**
   - Posti ehdottaa, että eduskunta antaa lausuman, jolla hallitus velvoitetaan selvittämään pelastus- ja paloturvallisuuslainsäädännön aiheuttamat esteet ja niiden poistaminen kerrostalojen lokerikkojakeluun liittyen.

4. Osoiterekisterin tietojen hinnoittelu

- Posti ehdottaa, että osoitetietojen hintasääntely kohtelee kaikkia postiyrityksiä samalla tavalla ja perustuu jatkossakin kustannusperusteiseen malliin.